

original scientific paper
received: 2005-05-15

UDC 811.163.42'373.21(497.5 Istra)

TOPONIMIJA BOLJUNŠTINE U RUKOPISNOM RJEČNIKU BOLJUNSKIH GOVORA

Sandra TAMARO

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Puli, HR-52100 Pula, M. Ronjgova 1
e-mail: stamaro@ffpu.hr

IZVLEČEK

V prispjevku smo analizirali toponomastični material iz neobjavljenega Slovarja boljunskih idiomov avtorja Ivana Francetića, ki je nastal v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Poskušali bomo predstaviti izvor osemdesetih toponimov iz okolice Boljuna v Istri ter za vsakega določiti njegovo osnovo in oblikoslovne pripone. Kot je znano, je vsak toponim ob nastanku semantično transparenten oz. motiviran: če gre za pašnike, doline, polja ali gozdove, ponavadi izraža pripadnost določenemu lastniku ali lastniški družini, lahko pa je navdih za njegov nastanek določena geomorfološka konfiguracija terena, kot tudi ime živali, rastline itd. Imena naselij pogosto označujejo izvor ljudstva, ki naseljujejo ta območja, ali pa preprosto izhajajo iz priimka družine, ki tam prebiva.

Ključne besede: toponomastika, Boljun, Slovar boljunskih idiomov

LA TOPONOMASTICA DI BOGLIUNO NEL DIZIONARIO DELLE PARLATE DI BOGLIUNO

SINTESI

Nel lavoro viene analizzato il materiale toponomastico tratto dall'inedito Dizionario delle parlate di Bogliuno di Ivan Francetić, scritto negli anni Cinquanta del XX. secolo. Si cercherà di far luce sui nomi di ottanta toponimi della località di Bogliuno d'Istria individuandone la motivazione e i formanti (suffissi). È noto che ogni toponimo al suo formarsi è semanticamente trasparente, cioè motivato: se si tratta di pascoli, valli, campi o boschi indica prevalentemente l'appartenenza ad un proprietario, una famiglia, oppure prende spunto dalla configurazione geomorfologica del terreno, nonché da nomi di animali, di piante, ecc. I nomi dei paesi indicano spesso la provenienza della gente che li abita, oppure semplicemente il cognome della famiglia risiedente.

Parole chiave: toponomastica, Bogliuno, Dizionario delle parlate di Bogliuno

UVOD

Toponimi su dragocjeni jezični spomenici jer sadrže vrijedne informacije o jezičnoj i kulturnoj baštini nekog kraja, njegove prošlosti i svjetonazora ljudi koji su taj kraj nastanili i svojim jezikom, bolje rečeno govorom, dali ime selima, dolinama, pašnjacima, brdima, rijekama, ili pak preobličili već postojeća imena i tako ovjekovječili tragove jezičnih kontakata i jezičnih preplitanja, koji su odraz povijesnih i društvenih okolnosti. Svaki je toponomastički materijal iznimno vrijedan, ne samo znanstvenom oku, već i većini znatiželjnih čitatelja, koji pronalaze u toponimima, naročito mikrotoponimima, sličnosti s njima već poznatim imenima mjesta, brda, jama, livada i zaključuju da iza toponomastičkog imena zapravo stoji jedno univerzalno svojstvo tipično ljudima da stanovito mjesto imenuju po njegovoj najočitijoj karakteristici, odnosno po specifičnosti terena, kako bi se ovaj mogao istaknuti i razlikovati od ostalih. Tako ćemo npr. u Istri ali i drugdje imati mnogo sjenokoša kojima je ime *Jaržšće*, mnogo livada kojima je ime *Gûvno*, mnogo *Gradîna*, *Dràžica* itd.

U radu donosimo prikaz boljunske toponimije (ojkonimije i mikrotoponimije), koju smo ekscerptirali iz neobjavljenoga *Rječnika boljunskih govora*.¹ Boljunski govori² su mjesni govori Boljunštine (*Boljunščine*), koja pod svojim administrativnim okriljem zahvaća sljedeću grupu manjih zaselaka u sjevernoj Istri: Boljun, Brnac (ili Brnci), Brus, Buretići, Fabiči, Francetići, Frlanići, Katun, Kirčija, Knezi (ili Knjezi), Komarija, Križmanija, Kurelovići, Mandići, Martići, Novljani, Opatija, Pikulići, Polje, Rakanati, Ravno Brdo, Rogovići, Romanija, Serogovići, Šestani, Šupljini, Šerebija, Tonšići, Troštija.³ Boljun se nalazi podno Učke i u prošlosti je njegova općina obuhvaćala cijelu Boljunštinu i sva susjedna sela koja ju okružuju a to su: Borut, Brest, Gradinje, Letaj, Paz, Belaj, Šušnjevića i Vranja, budući da je bio jak društveni, ekonomski i administrativni centar.

U ovome će članku biti predstavljena imena sela, pašnjaka, šuma, livada, njiva, oranica, sjenokoša, draga i jama na području Boljunštine i okolice. Cilj je rada prikazati vrijednu, dosad još neobjavljenju, toponomastičku građu, i raščlaniti, u onoj mjeri koliko nam je moguće, osnovu: motiviranost toponima i najtipičnije sufikse kojima su tvoreni.

O MOTIVIRANOSTI ISTARSKIH TOPONIMA (OJKONIMA I MIKROTOPONIMA)

"Toponimi pripadaju razgovornom jeziku, nastaju pučkim, prirodnim putem u nuždi orijentacije u prostoru na određenom području. Prenose se po čuvenju, rekli bismo, fonološki" (Šimunović, 1976b, 48).

Oni su u trenutku nastajanja značenjski i tvorbeno razumljivi jer u svom imenu odgovaraju na pitanja: *što* (ili *tko*), *kakav*, *gdje*, ili pak *čiji*.

Imena naselja tj. ojkonomi mogu nastati od geografskih apelativa, od fitonima, od objekta na terenu, od imena životinja i ljudi, mogu biti motivirani vodom, ljudskom djelatnošću ali i metaforama. Hrvatski ojkonomi u Istri, s obzirom na strukturalne tipove (Šimunović, 1979), mogu se svrstati u ojkonomi koji izravno i neizravno imenuju zemljopisni objekt i one koji imenuju ljude na određenom objektu, pa stoga razlikujemo topografsku i antroponimijsku motiviranost osnove imena.

Budući da se na istarskom poluotoku isprepliću slavenski i romanski idiomi, u istarskoj toponimiji uočavaju se jezični slojevi koji su odraz prožimanja i suživota romanske i slavenske kulture i naroda. Najstariji sloj predstavljaju supstratna predromanska imena koja se odnose na najstarija i najveća istarska naselja. Drugi sloj sačinjavaju imena romanskog predmletačkog podrijetla: to su gentilicijska, predijalna imena naselja na *-an*, *-ana*, koja su najviše rasprostranjena oko pulskog i porečkog agera. Slijedi starohrvatski sloj čiji su toponimi motivirani morfologijom terena, biljnim i životinjskim svijetom pa se takva imena nazivaju još u stručnoj literaturi *nomina topographica* (Šimunović, 1991, 377), budući da su motivirana svojstvima tla. Noviji hrvatski sloj istarskih toponima motiviran je vlasnošću i antroponimijskog je podrijetla (patronimska imena, etnonimi, porodično zadružna imena, prezimena, nadimci novih doseljenika) pa se takvi toponimi nazivaju *nomina antroponymica*. Najmlađa toponomastička građa tvorena je od apelativa za zanimanja, tzv. uslužnih imena (Šimunović, 1991, 378).

Mikrotoponimija je uglavnom motivirana zemljopisnim nazivljem i to je najlakši i najslobodniji put toponimizacije. Toponimi se mogu odnositi kako na konfiguraciju i sastav tla, tako i na obradbu tla. Mikrotoponimijom se imenuju pašnjaci, šume, livade, njive, oranice, sjenokoše, drage i jame, tako da im se nadjene ime ili nadimak vlasnika, ili pak nailazimo samo na njihovu okarakterizaciju, opis i lokalizaciju.

1 Taj je rječnik bio pohranjen pri Sveučilišnoj knjižnici u Puli, a kasnije preuzet od Znanstvene udruge Mediteran iz Pule, kako bi se s devet tisuća kartonskih listića prepisao i objavio. Njegov je autor Ivan Francetić, rođeni Boljunac, koji je, pedesetih godina XX. stoljeća, sakupljao usmeno blago svoga kraja: pjesme, poslovice, priče, riječi i počeo ih zapisivati, stvarajući tako vrijedan pismeni dijalektalni dokument Boljunštine.

2 Boljunski govori pripadaju boljunskom idiomu, koji se ubraja u sjevernoča kavski ili ekavskočakavski dijalekt.

3 Popis je sela sastavljen prema podacima koje smo dobili u Općini Lupoglav, u sastavu koje se danas nalazi cijela Boljunština (a navedena sela spadaju pod mjesni odbor Boljun), te smo ga nadopunili posluživši se knjigom *Prezimana i naselja u Istri*, kao i informacijama dobivenih od ispitanika na terenu.

Što se tiče tvorbenih modela toponimizacije, oni mogu biti jednočlani (kada se radi o jednostavnoj riječi), jednočlani izvedeni (izvedenica) i složeni (sastavljeni od dviju punoznačnih riječi, ili pak slijede model prefiksalo-sufiksalske tvorbe) (Šimunović, 1976, 54).

Izvedeni ojkonomi sufiksalske tvorbe s posvojnim značenjem imaju posvojničku, pripadničku funkciju prema osnovi u kojoj je antroponim ili apelativ s idejom vlasnosti a najfrekventniji i najplodniji su sljedeći sufixi: *-ac*, *-ščina*, *-išće*, *-ija* (u Istri je *-ija* vrlo čest i karakterističan sufix u kolektivnom značenju i dolazi umjesto drugih sufixa u neslužbenoj uporabi imena, na onim ojkonomima koji su sačinjeni od porodično-zadružnih imena i koji označuju "ljude koji potječu od koga, od nekud ili se bave nečim" i na taj način dobivaju ideju lokaliteta sa značenjem "mjesto gdje takvi ljudi žive") (Šimunović, 1979, 228). Produktivni su sufixi još i: *-ica*, *-išćica*, *-ik*, *-ina* itd. Toponimi mogu biti tvoreni i od posvojnog pridjeva koji se odnosi ili na ime ili na imenicu, sufixima: *-ø*, *-ov*, *-ev*, *-in*. Patronimičnost je dana sufixima *-iči*, *-ovići*, *-evići* i takvi ojkonomi u odnosu na antroponim u osnovi označavaju: "ljude koji potječu od osobe ili su u nekoj vezi sa njom" (Šimunović, 1979, 233).

BOLJUNSKA MIKROTOPONIMIJA: PAŠNJACI, ŠUME, LIVADE, NJIVE, ORANICE, SJENOKOŠE, DRAGE I JAME NA PODRUČJU BOLJUNŠTINE I OKOLICE

Arčić, *a, m.*, ime jednog pašnjaka na Boljunskom polju. Tvorbeni sufix mu je *-ič* u značenju „malen“ (Babić, 2002, 149, 296). Sličan toponim pojavljuje se u okolici Krnice: *Artić* i označava borovu šumu (Ivetac, 1982, 100), a i u istočnojadranskim obalnim hidronimima, kao *Artić* ← *Art* ← *rt* (Šimunović, 1986, 244).

Benčija, *i, f.*, ime jedne livade i oranice na Boljunskom polju. Pretpostavljamo da je mikrotoponim antroponimskog postanja, nastao pomoću tvorbenog sufixa *-ija* koji označava "mjesto" (Babić, 2002, 215, 218), a u osnovi krije dijalektalizirani etnik *Benečān* (FRA) < mlet. *Venezian* "Mlečanin" (Boerio, 1998, 785), u čijem liku je došlo do betacizma *v>b*. Toponime iste osnove nalazimo još oko Višnjana npr. naselje *Benčani*, te naselje *Benčići* oko Buzeta, oko Ročkoga Polja, te oko Žminja (Bratulić, Šimunović, 1985–86). No, nije ni za odbaciti mogućnost povezanosti osnove s imenom *Benko* (od *Benedikt*) (Skok, 1971–74, I/401).

Bitonjina, *i, f.*, ime jedne drage i pašnjaka na Boljunskom polju. Mikrotoponim je nerazriješena postanja a tvorbeni sufix mu je *-ina*.⁴

Buladi, *Bulât, f.*, ime jednog izvora i pašnjaka na Boljunskom polju. Radi se o antroponimijskom mikrotoponimu tvorenom od prezimena *Bulat* (nazočnom oko Buzeta) u množinskom obliku. No, osnova možda krije i stari boljunski romanizam *bulât* "biljegovati, označiti" < mlet. *bolâr* "bollare, marchiare" (Boerio, 1998, 88) < lat. *bullare* (Meyer-Lübke, 1992, 1385).

Čukovica, *i, f.*, ime jedne oranice na Boljunskom polju. Vjerojatno je mikrotoponim motiviran ornitonimom *čuk* "manja noćna grabljivica iz porodice sova" (Anić, 1998, 13), nastao po nadimku *Čuk* njegova vlasnika, pa *Čukov* kao posvojni pridjev na kojem se dodaje sufix *-ica*.⁵

Dolinka, *i, f.*, ime jednog pašnjaka na Boljunskom polju. Mikrotoponim je motiviran geografskim apelativom *dolina* "udubina blagih kosina i veće površine između bregova i brda, ob. uz kakav vodeni tok" (Anić, 1998, 178), a tvorbeni sufix je *-ka* (Babić, 2002, 277–279).

Hädrovica, *i, f.*, ime jednog pašnjaka i oranice na Boljunskom polju. Mikrotoponimu možemo utvrditi sa sigurnošću samo tvorbeni sufix *-ica* (Babić, 2002, 166), dok pitanje osnove ostavljamo otvorenim, iako pomišljamo na motiviranost po vlasnosti: *Hadrov* pašnjak.⁶

Jarišće, *a, n.*, ime jedne ograđene sjenokoše na Boljunskom polju u selu Kurelovići. Tvorbeni je sufix *-išće*.⁷ Osnova vjerojatno skriva dijalektalnu imenicu *jara* (Istra, Dalmacija) "naslon gdje stoka zimi stoji, prekriven kao prošuma na Krku"; *jarište* "mjesto gdje je više jara", po Skoku od milanskog *ara* < lat. *hara* "štala za životinje" (Skok, 1971–74, I/756), usp. lat. *hāra* "kotac, svinjac" (Divković, 1997, 465); no ne možemo ne primijetiti u osnovi i ime životinje *jarić* "malo jare" (Anić, 1998, 366), i pretpostaviti da su se na taj sjenokoši možda nekad *jařli jārci i kōze*, usp. *jařit se* "tjerati se, pariti se" (FRA). Kako je prošlo mnogo vremena od trenutka toponimizacije, većina je mikrotoponima izgubila svoju prvotnu motivaciju, pa su sva današnja objašnjenja pretpostavke s više mogućnosti interpretacije.⁸

Juriševica, *i, f.*, ime jedne ograđene sjenokoše na Boljunskom polju. Riječ je o mikrotoponimu tvorenom po vlasnosti antroponimijskog postanja od *Juresa*, lik od imena *Juraj*, a na pridjevsku osnovu *Jurišev* dodan je tvorbeni sufix *-ica* (Babić, 2002, 166).

4 Sufiks *-ina* može imati augmentativno, pejorativno ili hipokorističko značenje (Babić, 2002, 252).

5 Sufiks *-ica* jedan je od najplodnijih sufixa (Babić, 2002, 166).

6 Iako nam osnova upućuje na to rješenje, budući da nam ime Hadrijan, Hadro na Boljunštini nije poznato, pitanje motiviranosti mikrotoponima ostavljamo otvorenim.

7 To je dijalektalizirani oblik od hrvatskog književnog sufixa *-ište*. Najčešće označava mjesto gdje što jest ili je bilo ili gdje se što radi s onim što znači osnovna imenica (Babić, 2002, 152).

8 Moglo bi se povezati osnovu i s pridjevom *jaři* "rani" odnosno "koji se sije u proljeće" (FRA; Anić, 1998, 365).

Jurínka, i, f., ime jedne oranice na Boljunskom polju. Radi se vjerojatno o mikrotoponimu tvorenom po vlasnosti, antroponimijskog postanja od imena *Jurina* (tipično istarski lik) a tvorbeni sufiks je *-ka*.⁹

Klènòvica, i, f., ime jedne jame vrtače (ispod sela Kirčije) na Boljunskom polju. Mikrotoponim je motiviran fitonimom *klen* "naziv za drvo acer campestre, acer pseudoplatanus" (Skok, 1971–74, II/94; Anić, 1998, 408), a tvorbeni sufiks *-ica* (Babić, 2002, 166) dodan je pridjevskoj osnovi *klenov*.

Kocijànovica, i, f., ime jedne livade i oranice na Boljunskom polju. Radi se vjerojatno o mikrotoponimu antroponimijskog postanja tvorenom po vlasnosti (odgovara na pitanje: *čiji? Kocijanov*) od imena *Kocijan* (< lat. *Cantianus*, Skok, 1971–74, II/118) a sufiks mu je *-ica* (Babić, 2002, 166).

Kružilka, i, f., ime jedne oranice na Boljunskome polju. Mikrotoponim iskazuje vlasnost, i tvoren je po prezimenu *Kružila*, tvorbenim sufiksom *-ka* (Babić, 2002, 277).

Malinišće, a, n., ime jedne livade i oranice na Boljunskome polju. Mikrotoponim je motiviran dijalektalnom boljunskom i istarskočakavskom imenicom *màlin* "mlin" (FRA; Skok, 1971–74, II/362), i tvoren je sufiksom *-išće* (Babić, 2002, 152). Zanimljivo je da je nekad, po Francetićevim zapisima, na području Boljunskoga polja postojalo čak sedam mlinova, pa odatle potječe i ime.

Mëndrija, i, f., ime jednog gorskog pašnjaka u okolini Boljunštine, i "mjesto gdje se ljeti ovce muzu" (FRA). Toponim je romanskog podrijetla i radi se o posuđenici iz mletačkog dijalekta *mandria*, "ograđena livada za stado", prema Boeriju: "quel prato o campo dove i pecorai rinchiudono il gregge con una rete o altro che lo circonda onde stabbiarlo" (Boerio, 1998, 392) < lat. *mandra* (Meyer-Lübke, 1992, 5290), grčkoga podrijetla.

Matešija, i, f., ime jednog pašnjaka i oranice na Boljunskome polju. Mikrotoponim je tvoren antroponimijski od osobnog imena *Mateša*, iskazuje vlasnost i tvoren je sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218).

Petrànjevo, a, n., ime jedne njive na Boljunštini. Riječ je o antroponimnom mikrotoponimu koji izražava vlasništvo a tvorbeni sufiks je *-evo* (Babić, 2002, 295).

Pečkīšće, a, n., ime jedne oranice i livade na Boljunskome polju. Tvorbeni je sufiks *-išće* (Babić, 2002, 152), a u osnovi se skriva dijalektalni boljunski pridjev *peščīen* "pjeskovit" odnosno *peščenīt* "id." (FRA), jer je zemlja te oranice bila pomiješana s pijeskom, pa je po toj karakteristici i dobila ime.

Plovanjīca,¹⁰ i, f., ime jedne drage na području Paza. Tvorbeni je sufiks *-ica* (Babić, 2002, 166), a dijalektalna boljunška osnova izražava pripadnost župniku *pl̥vanu* (FRA), (tj. *plovanu* u Istri). Toponim je roman-

skoga podrijetla jer je motiviran latinskom riječi *plebanus* < lat. *plebs, plebe* "puk, seoska župa" (Meyer-Lübke, 1992, 6591; Skok, 1971–74, II/689).

Podrebrīca, i, f., ime jedne oranice na Boljunskom polju. U ovom se mikrotoponimu uočava prefiksualno sufiksualna tvorba prijedlogom *pod* (Babić, 2002, 48) i sufiksom *-ica* (Babić, 2002, 166). Osnova je motivirana hrvatskom imenicom *rebrow* "planinska kosa, greben" (Anić, 1998, 989), a prijedlog *pod* označava da se ta oranica nalazila baš ispod nekog grebena.

Rāstòčina, i, f., ime jedne duboke drage na zapadnoj strani Učke. Tvorbeni je sufiks *-ina* (Babić, 2002, 252), a osnova mikrotoponima proizlazi iz imenice *rastočje* "mjesto gdje se rijeka račva", od gl. *rastočiti* "preliti tekućinu iz jedne posude u više posuda" (Anić, 1998, 970), u boljunskom govoru *rastočīt* "id." (FRA).

Semenīja, i, f., ime jedne livade i oranice na Boljunskom polju. Mikrotoponim u osnovi sadrži dijalektalni ekavskočakavski oblik *sèmen* "sjeme" karakterističan za boljunške govore, i tvoren je sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218), a ime je dobio po tom što se na toj oranici pretežno sijalo.

Sironjīca, i, f., ime jednog izvora i šumice na Boljunskome polju. Tvorbeni je sufiks *-ica* (Babić, 2002, 166). Pitanje motiviranosti mikrotoponima ostavljamo otvorenim, iako pretpostavljamo da je osnova vjerojatno nastala od praslavenske riječi *syръ* "sir", indoevropskog podrijetla po pridjevu **sūros* "kiseo, slan" (Skok, 1971–74, III/242).

Šćīdini, Šćīdin, f., ime jednog pašnjaka i šumice na Boljunskom polju. Mikrotoponim bi mogli povezati sa slovenskim *skedēnj* (< stnj. *scugin*) "štagalj, gumno, zgrada u kojoj se drži stočna krma i gdje se mlati" (Juranić, 1989, 1054).

Štrpīeš, Štrpīešā, m., ime jedne šume na području Paza. Mikrotoponim je vjerojatno motiviran dijalektalnom imenicom *štrpet* koja u boljunskim govorima označava "grm, šikaru" (FRA), budući da je šuma bila puna grmova. Toponim je romanskoga podrijetla jer proizlazi iz istromletačkog *sterpo* "pianicella secca e stenta" (Rosamani, 1958, 1092). Nekoliko mikrotoponima u Istri motivirani su po istoj osnovi kao npr. pašnjak *Štrpica* blizu Gradina, *Štrpe* "njive i pašnjaci kod Ližnjana", *Štrpied* "niska šuma kod Mačina", *Štrped* "šumarci i oranice kod Nove Vasi", te mjesto *Štrped* na Bužeštini (Ivetac, 1982).

Trūōštovica, i, f., ime jedne livade i oranice na Boljunskom polju. Mikrotoponim ima tvorbeni sufiks *-ica* (Babić, 2002, 166) na posvojni pridjev *Trūōštov* i motiviran je prezimenom *Trošt* obitelji koja je bila vlasnik spomenute livade i oranice. U Boljunskom Polju po istoj osnovi motiviran je i ojkonom *Troštija*.

9 Babić navodi da je u razgovornom jeziku veoma proširena tvorba sufiksom *-ka* od prezimena s oznakom ženskih osoba istoga prezimena i od muških imena kada se izvodi žensko ime (Babić, 2002, 277).

10 Usp. toponim *Plovanija*, mjesto u sjeverozapadnoj Istri blizu Kaštela (Bratulić, Šimunović, 1985–86/II, 327, 329).

Uljanjšće, a, n., ime jedne oranice i livade na Boljunskom polju. Mikrotoponim u osnovi skriva boljunski pčelarski termin *ulj* "košnica" (FRA), odnosno *uljjšće* "mjesto gdje se drže košnice pčela" (FRA), usp. hrv. *ulište* "košnica, pčelinjak" (Skok, 1971–74, III/543; Anić, 1998, 1243), a tvorbeni sufiks mu je *-išće* (Babić, 2002, 152), jer se vjerojatno na toj livadi nalazilo mnogo košnica.

Uričje, a, n., ime jednog polja na Boljunskom polju. Mikrotoponim je vjerojatno dobio svoje ime po stablima oraha ili orasima koji su se nalazili na tom polju i koji se u boljunskim govorima nazivaju *urèhi* (FRA), *h>š* a tvorbeni sufiks je *-je* (Babić, 2002, 160) s metatezom.

Vàlišće, a, n., ime jedne oranice na Boljunskom polju. Mikrotoponim je tvoren sufiksom *-išće* (Babić, 2002, 152) i motiviran je veoma čestim i produktivnim geografskim apelativom u tvorbi toponima: čakavskim oblikom *vàla* "dolina, uvala, nizina, kotlina" (FRA), *vala* u Istri "1. dolina, draga; 2. livada u dolini rijeke" (Skok, 1971–74, III/561) budući da se oranica nalazila u dolini.

Veljāk, Veljākà, m., ime jednog pašnjaka na Boljunskom polju. Riječ je vjerojatno o mikrotoponimu antroponimijskoga postanja motiviranom prezimenom *Veljak* (koje je prisutno na području Kršana), ili nadimkom *Veljak* tvorenog pomoću sufiksa *-ak* (Babić, 2002, 112–116) na pridjevskoj čakavskoj osnovi *veli*.

Vicīnka, i, f., ime jedne oranice na Boljunskom polju. Vjerojatno je mikrotoponim motiviran prezimenom *Vicini*, koje je prisutno na području Vodnjana, možda po romanskoj osnovi od mlet. *vicin* ili *visin* "colui che abita accanto" (Boerio, 1998, 792) < lat. *vicinus* (Meyer-Lübke, 1992, 9312), a tvorbeni sufiks mu je *-ka* (Babić, 2002, 277–279).

Zvanišće, a, n., ime jedne oranice i livade na Boljunskom polju. Mikrotoponim ima tvorbeni sufiks *-išće* (Babić, 2002, 152), a motiviran je antroponimijski po imenu *Zvane* (hipokoristik od *Ivan*) i označava pripadnost.

OKJONIMI BOLJUNŠTINE I OKOLICE

Boljūn, Boljūna, m., ime gradića smještenog na 250 m visokom brežuljku na podnožju zapadnog dijela Učke, poznatom po staroj arhitekturi, drevnoj impozantnoj tvrđavi i *izvoru*. Riječ je o ojkonomu o kojemu se mnogo pisalo, a mišljenja istaknutih etimologičara u vezi s njegovim postanjem se ne podudaraju. Naime Skok i Šimunović (Šimunović, 1992, 48; Šimunović, 1976a, 13) posvjedočuju da Boljun proizlazi iz latinskog participa *bulliens* < *bullire* "vreti, izvirati" (Meyer-Lübke,

1992, 1389; Skok, 1971–74, I/234–235), i da je toponim nastao odnoseći se na izvor blizu naselja. Talijanski etimologičar Doria (Doria, 1980, 41–48) tvrdi da je riječ o zabludi i donosi valjane argumente koji potvrđuju da je točna etimologija toponima u latinskoj riječi *balneolum* (**baneolum*) "kupeljica". Bilo kako bilo toponim je vezan uz pojam *vode*, istoimena je rijeka *Boljunčica* koja tamo prolazi, možemo zaključiti da je možda ipak bio motiviran *izvorom* i prihvatit ćemo Doriovu etimologiju koja bolje objašnjava fonetske promjene toponima čije se ime kroz stoljeća mijenjalo u *Bagnol*, *Baniol*, *Bogliion*, *Boion*, *Buglion*, *Buion*, *Vagnol*, *Vaniol*, *Bogliuno*, pa sve do današnjeg *Boljun*.

Brūs, a, m., ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran imenicom *brūs* "brusni kamen" (FRA), "kamen za oštrenje sječiva noža, kose itd." (Anić, 1998, 89), usp. *Brus* kod Zadra i u Srbiji. Ne isključujemo mogućnost je da su se tako zvala neka brda i planine gdje ima kamena od koga se rade brusevi.

Boljūnščina, i, f., područje koje obuhvaća naselje Boljun, naselje Boljunsko Polje i Ravno Brdo. Toponim je tvoren od ojkonomima glavnog centra a to je Boljun pomoću dijalektalnog sufiksa *-ščina*, u hrvatskom standardnom jeziku *-ština*.¹¹

Čukovīja, i, f., ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Osnova je motivirana nadimkom *Čūk*¹² jedne porodice u Boljunu, pa je ojkonom antroponimijskog postanja i označava ljude koje tamo žive a tvorbeni mu je sufiks *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) i dodaje se pridjevskoj osnovi *Čukov*.

Dolènja Vās, Dol. Vāšì, f., ime sela koje se nalazi sjeverno od Boljuna i s njime graniči. Radi se o dvosložnom toponimu, sastavljenog od "lokalizirajućeg" boljunskog pridjeva *dolènja* "donja" (u odnosu na Gorènju Vas) i geografskog apelativa *vās* "selo".

Fabići, Fabiç, pl. m., ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Taj ojkonom je vjerojatno antroponimijskog postanja tvoren po prezimenu *Fabić* (koje je prisutno na području Funtane), u pluralnom obliku i označava ljude koji tamo žive.

Fājmani, Fājman, pl. m., ime zaselka koje se nalazi na području Letaja a motivirano je prezimenom *Fajman* u množinskom obliku i označava ljude koji tamo žive.

Filicīni, Filicīn, m., ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Nije nam poznato prezime toga tipa pa je pitanje postanja najbolje ostaviti otvorenim.

Gamberīja, i, f., ime jednog istarskog zaselka na Lesišćini. Ojkonim je vjerojatno motiviran antroponi-

11 Sufiks *-ština* označava "kraj oko mjesta x" (Babić, 2002, 272).

12 Iako nije ni za odbaciti povezanost s boljunskim ornitonomom *čūk* "manja noćna grabljivica iz porodice sova, *Athene noctua*" (FRA; Anić, 1998, 137), mada naglasak i mekano /č/ upućuju na gornje navedeno rješenje.

mijski po prezimenu *Gamber*¹³ na području Dolenje Vasi (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/317), tvorbenim sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218).

Gràdinje, a, n. ime sela koje se nalazi jugozapadno od Boljuna. Ojkonim je motiviran imenicom *gradina* "ruševine grada, odnosno kule" (FRA), odnosno "tragovi materijalne kulture na vrhu" (Skračić, 1996, 304), a tvorbeni sufiks je *-je* (Babić, 2002, 160–161).

Katùn, Katùnà, m., ime jednog zaselka na Boljunske polju. Ojkonim je tvoren od imenice *katun* koja označava povremeno pastirsko naselje u planini, u kojem su ljeti boravili pastiri radi ispaše njihovih stada, i selo uopće. Apelativ *katun* karakterističan je za mnogo sela u Istri (npr. kraj Badrene, Grdoga Sela, Kožljaka, Lindara, Trviža) u kojima su se nastanili došljaci u 16. st. (Istarska enciklopedija, 2005, 383). Radi se o posuđenici iz istrorumunjskoga buduća da su oblici *katuna* prisutni u svim rumunjskim dijalektima: u dačkorumunjskom *cătun* (DEX, 1998, 153; Cioranescu, 1966, 1563); u arumunjskom *cătună* (Cioranescu, 1966, 1563; DDAR, 1963, 283), *cătunu* (Caragiu Marioțeanu, 1997, 207), *cătun* (DDAR, 1963, 283); u meglenorumunjskom *cătun* (Cioranescu, 1966, 1563; Atanasov, 2002, 315). Skok tumači da se najvjerojatnije radi o balkanskoj riječi arbanaskog podrijetla iz oblasti terminologije naselja (Skok, 1971–74, II/64), dok drugi autori pretpostavljaju različite etimone, od albanskih do slavenskih (Cioranescu, 1966, 1563).

Kirčija, i, f., ime jednog zaselka na Boljunske polju. Tvorbeni sufiks *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) dodan je osnovi koja sadrži etnik *Kirci* da bi označila ljude koji tamo žive i koji su došli s područja Crikvenice i okolice, a s time je povezano i prezime *Kirac*.¹⁴

Kobiljak, a, m., ime južnog dijela boljuskoga Krasa, koji međaši sa Šušnjecom. Tvorbeni sufiks je *-ak* (Babić, 2002, 112–116), a osnova skriva boljunski zoonim *kobila* "kobila" (FRA).

Kočevija, i, f., ime jednog izumrlag istarskog zaselka na Pazu. U tom ojkonimu prepoznaje se tvorbeni sufiks *-ija* (Babić, 2002, 215, 218), a osnova je vjerojatno motivirana etnikom *Kočevar*, stanovnik Kočevskog roga, šumskog područja Slovenije koji se bavi proizvodnjom ugljena, ili pak imenicom *kočevar* "ugljen koji se dobiva na području *Kočevja* u Sloveniji" gl. *kočevati* "provoditi nomadski život" (SSKJ, 1975, II/357). Ojkonim valja povezati s prezimenom *Kočevar*, i s dva slična istarska ojkonima: *Kočevarija* oko Karšeta na Bujštini i *Kočevari* kod Sv. Petra u Šumi (Bratulić, Šimunović, 1985–86,

I/62–63, II/71, 72).

Komarija, i, f., ime jednog zaselka na Boljunske polju. Taj ojkonim je motiviran prezimenom *Komar* koje je prisutno u selu Buretići na Boljunske polju (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/132) a tvorbeni sufiks je *-ija* (Babić, 2002, 215, 218). U osnovi vidljiva je veza s kukcem *komarom* "obadom koji napada goveda" kako se naziva taj obad u nekim čakavskim govorima Istre, a blizu Livada postoji šuma *Komara* i mikrotoponim *Komarjak* blizu Gradinja istoga postanja (Ivetac, 1982, 112, 58).

Kosovija, i, f., ime jednog istarskog zaselka.¹⁵ Taj ojkonim tvoren je sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) na posvojni pridjev *Kosov* a motiviran je ornitonimom *kos* "ptica pjevica, *Turdus merula*" (Anić, 1998, 439), koji bi mogao biti nadimak ili prezime kao npr. *Kos* na području Podlabina, Malog Lošnjaja itd. (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/40, 174).

Krbavčija, i, f., ime jednog napuštenog istarskog zaselka na Pazu. Ojkonim je tvoren sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) i antroponimijskog je postanja budući da je motiviran prezimenom *Krbavac* (potvrđenom u Boljunu i u Katunu).

Križmanija, i, f., ime jednog zaselka na Boljunske polju. Ojkonim je antroponimijskog postanja motiviran prezimenom *Križman* (potvrđenom u Kirčiji na Boljunske polju) i tvorbenim sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218). Još dva istarska naselja imaju istu osnovu: *Križmani* kod Novaka i *Križmani* kod Žminja (Bratulić, Šimunović, 1985–86, I/121, II/90, 94).

Kūontuši, Kūontuš, m., ili Kontusi: ime istrorumunjskog zaselka kod Letaja. Ojkonim je antroponimijskog postanja u množinskom obliku motiviran prezimenom *Kontuš* potvrđenim u istoimenom selu kao i u Šušnjecici (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/75, 80, 85). Boljunci su ga zvali *Kūontuši* budući da je u boljuskim govorima još prisutna stara diftongacija vokala.

Kurèlović, Kurèlović, m., ime jednog zaselka na Boljunske polju. Ojkonim je antroponimijskog postanja motiviran prezimenom *Kurelić* (potvrđenom u Boljunu i Ravnom Brdu), tj. *Kurelović* (na području Pazina, u množinskom obliku (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/74, 75, 124).

Kurevčija, i, f., ime jednog zaselka sjeverno od Boljuna. Ojkonim je tvoren sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218), a pitanje postanja ostavljamo otvorenim.

Lovljani, Lovljān, m., dijalektalni oblik imena jednog zaselka na Boljunske polju. Službeni mu je naziv *Novljani*. Ojkonim je antroponimijskog postanja, u

13 Motivaciju bismo mogli pronaći u ihtionimu *gambor* koji označava samo male priobalne rakove, a Vinja drži da smo tu aloglotsku riječ preuzeli iz govora susjedne obale (Vinja, 1986, 118–119). Aloglotem je romanskoga podrijetla i potječe iz istromletačkog *gambero* (Rosamani, 1958, 121), usp. tal. *gambero* "crostaceo dei Decapodi per lo piu marino con corpo allungato, addome terminante a ventaglio e potenti chele all'estremità del primo paio di gambe" (Zingarelli, 2003, 762).

14 Prezime *Kirac* prisutno je na Brestovici, Vinežu, Sv. Lovreču, Raši, Pazinu (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/14, 20, 38, 44, 124, 137).

15 Ivan Francetić u svom rječniku ne navodi točnu lokalizaciju, niti smo mu mi našli potvrde u konzultiranoj literaturi.

množinskom obliku, motiviran prezimenom *Novljan*, tj. *Lovljan* (u govoru Boljunaca).

Mandići, Mandić, *pl. t. m.*, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Mandić* prisutno u istoimenom selu, u pluralnom obliku.

Mǎrtići, Mǎrtić, *m.*, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Martić* prisutno u istoimenom selu na Boljunskom polju, u pluralnom obliku.

Mǎvri, Mavār, *m.*, ime jednog zaselka oko Vranje. Ojkonim je motiviran antroponomom *Mavar* u množinskom obliku iz 14. st. od lat. *Maurus* "taman" (Meyer-Lübke, 1992, 5438), grčkoga podrijetla. To je bio svetac koji se štovao u Apuliji i u Istri (patron Poreča) a Skok je mišljenja da dvoglas *au>av* upućuje na dalmato-romanski leksički ostatak (Skok, 1971–74, II/392).

Mavrīci, Mavrīc, *m.*, ili Mavrovići, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran antroponomom *Mavar*, *Mavri* i tvoren je sufiksom *-ići*. Naselje *Mavrīci* nalazimo još kod Letaja i kod Strana (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/80, 307).

Mavrovija, *i, f.*, izumrli zaselak na Boljunskom polju. Ojkonim je antroponomskog postanja po imenu *Mavar*, tvorbeni sufiks *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) dodan pridjevskoj osnovi *Mavrov*.

Mihēljci, Mihēljac, *m.*, ime jednog zaselka na području Dolēnje Vási. Ojkonim je antroponomskog postanja po imenu *Mihelj* od *Miho*, istarska varijanta od *Mihael* u pluralnom obliku. Sličan toponim u obliku *Miheli* nalazimo kod Kostrčana, blizu Brda (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/47–48).

Muzàri, Muzar, *m.*, ime jednog zaselka na Pazu. Ojkonim je motiviran imenicom *muzar* "čovjek koji muze" (Skok, 1971–74, II/488), u pluralnom obliku, jer su vjerojatno ljudi koji su tamo obitavali uzgajali krave, ovce ili koze i bavili se mljekarstvom.

Opatija, *i, f.*, zaselak i proštenište na Boljunskom polju. Ojkonim je tvoren po imenici iz duhovne oblasti *opatija* "samostan kojemu na čelu stoji opat", *opat* "starješina u redovničkoj hijerarhiji" (Skok, 1971–74, II/559). Na Boljunskom se polju nalazio samostan pa je po tome mjesto dobilo ime *Opatija*. Po Skoku (Skok, 1971–74, II/560) riječ je o zapadnoslavenskom romanizmu iz crkvene terminologije od vlat. *abbate* (Meyer-Lübke, 1992, 8), *abbatia* (Meyer-Lübke, 1992, 9). Zanimljivo je da imamo još nekoliko istoimenih toponima: *Opatija* kod Kršikle, *Opatija* kod Strana, i poznata *Opatija* kod Rijeke (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/105–106, 306–307).

Pās, Pāza, *m.*. Službeni mu je naziv *Paz* i radi se o mjestu u Istri koje se nalazi zapadno od Boljuna i s njim graniči. Ojkonim je vjerojatno motiviran od mlet. *passo* "passo, quel moto del piede che si fa andando" (Boerio, 1998, 479) < lat. *passus* (Meyer-Lübke, 1992, 6271), budući da se u talijanskim povijesnim izvorima naziva *Passo* a njemački su ga veleposjednici zvali *Passberg*

(De Franceschi, 1964, 37; Alberi, 1997, 973) vjerojatno zbog svoje funkcije prolaza, tj. prečice do Pazina.

Paškvalići, *a, m.*, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Paškvalić* potvrđenom u selu Rumanija i na Ravnom Brdu na Boljunštini.

Perčevija, *i, f.*, ime jednog istarskog zaselka na Pazu. Tvorbeni sufiks *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) dodan je posvojnog pridjevu *prčev* budući da toponimska osnova skriva dijalektalni zoonim *p̃rč* "rasplodni jarac" (FRA).

Perīci, Perić, *m.*, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Perić* u pluralnom obliku, kojeg više na Boljunštini nema.

Petešija, *i, f.*, ime jednog izumrlog istarskog zaselka u okolici Boljunštine. Ivan Francetić u svom *Rječniku boljunskih govora* nije lokalizirao mjesto. Ojkonim je tvoren sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) na osnovi koja sadrži prezime *Peteh*, koje nije prisutno na Boljunštini već je zabilježeno u Raši, Brinjanima, Orbanicima itd. (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/45, 69, 93) od dijalektalnog zoonima *petèh* "pjetao, pijevac" prisutnog u boljunskim govorima i općenito u Istri.

Rakanāti, Rakanāt, *m.*, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ovaj nam je ojkonim ostao tvorbeno i semantički nerješen.

Rànobrdo, Ràneb̃rda i Rànegab̃rda, *n.* Ravno Brdo je predio na sjevernom dijelu Boljunštine koje se sastoji od pet sela. Riječ je o dvosložnom ojkonimu (iako ga autor bilježi kao sraslicu) tvorenog od pridjeva *ravno* i geografskog apelativa *brdo*, no govornici su u razgovornom jeziku apokopirali suglasnik /v/ pa je dijalektalni oblik prerasio u složenicu *Rànobrdo*.

Rògovići, Rògović, *pl.m.*, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je tvoren od prezimena *Rogović* u pluralnom obliku, koje je prisutno u više zaselaka na Boljunštini: npr. u Rogovićima, u Martićima i u Novljanima. Istoimeni toponim Rogovići nalazimo još u okolici Pazina (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/75, 121, 124).

Sandālji, Sandalji, *m.*, ime jednog istarskog naselja kod Boruta, sjeverozapadno od Boljuna. Ojkonim je tvoren od prezimena *Sandalj* u pluralnom obliku, a potvrđeno je na Brestu.

Senjanija, *i, f.*, ime jednog napuštenog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran etnikom *Senjanin* i tvorbenim sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218), jer su vjerojatno to mjesto naselili ljudi koji su došli iz Senja.

Slavići, Slavīci, *m.*, ime jednog zaselka na Vranji, istočno od Boljuna. Ojkonim je motiviran dijalektalnim čakavskim ornitonimom *slavīc* "slavuj" u boljunskim govorima, a istoimeni toponim nalazimo još kod Pićna (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/ 31, 135).

Šërebi, Šërep, *m.*, ime jednog sela na Belaju sjeverno od Boljuna. Ojkonim je tvoren po nadimku *Šërep* jedne porodice u selu *Šërebija*, u množinskom obliku.

Šrebija, i, f., ime jednog sela na Belaju sjeverno od Boljuna. Tvorbeni sufiks ojkonomima je *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) a motiviran je nadimkom *Šerep* jedne porodice u istoimenom selu.

Šestani, Šestān, m., Šestani, ime jednog zaselka sa mlinom (na vodu) na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Šestan*, koje je prisutno u Frlanićima na Boljunskom polju, u pluralnom obliku. Istoimeni toponim nalazimo još kod Pazina i kod Pićna (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/127–128, 131–135).

Šupljini, Šupljīn, m., Šupljini, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Šupljina*, koje je prisutno u Boljunu i u Frlanićima na Boljunskom polju, u pluralnom obliku.

Troštija, i, f., ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Trošt* koje je prisutno u Cerovcima, Grubišima (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/122), a tvorbeni sufiks mu je *-ija* (Babić, 2002, 215, 218). Toponim *Trošti* iste osnove nalazimo kod sela Rojnići i kod Starog Pazina (Bratulić, Šimunović, 1985–86, I/213, II/137).

Tuonšići, Tuōnšīc, m., Tonšići, ime jednog zaselka na Boljunskom polju. Ojkonim je motiviran prezimenom *Tonšić*, u pluralnom obliku, koje se sačuvalo u selu. Diftong /uo/ karakteristična je značajka starih boljunskih govora.

Vlašija, i, f., naziv područja gdje žive istarski Rumunji: *Tō so sēla Letāj, Gro, bnik, Břdo, Šušnjēvica, Nōva Vās i Jasenovik*. Ojkonim je tvoren sufiksom *-ija* (Babić, 2002, 215, 218) na osnovu koja sadrži etnik *Vlahi, Vlasi*. Povijest riječi *Vlasi* bilježi različita značenja koja su uvjetovana geografski i povijesno. Najčešća je uporaba naziva *Vlasi* za manje selilačke stočarske skupine rumunjskog jezika ili podrijetla koje žive po brdskim krajevima, a u Istri su poznati još kao *Ćići*. Termin *Vlasi* prvotno je bio opći naziv za starosjedilačko romansko pučanstvo, koje su tako nazivali južni Slaveni nakon svog doseljenja na Balkan, a u srednjem vijeku *Vlasima* su se nazivali Talijani ili pak romansko stanovništvo u Dubrovniku i ostalim primorskim krajevima (Opća enciklopedija, 1982, vol. 8, 553). Toponim iste osnove kao npr. *Vlašići* prisutan je još kod Žminja i kod Kršana (Bratulić, Šimunović, 1985–86, II/53–55, 91–96).

Vrñnja, i, f., selo Vranja graniči s Boljunom na istočnoj strani i nalazi se ispod Učke. Ojkonim je motiviran hrvatskim ornitonimom *vrana* "Corvus Cornix", povezan s istokorijenskim pridjevom *vrana* "crn" (Anić, 1998, 1315), od praslavenskog **vornь* "mrk, zagasite nijanse, tmuran" (Skok, 1971–74, III/617).

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U radu je obrađeno tridesetak mikrotoponima i pedesetak ojkonomima ekavskočakavskoga područja Boljunštine u sjevernoj Istri prema građi iz neobjavljenog rukopisnog *Rječnika boljunskih govora* napisanog pedesetih godina XX. stoljeća. Ustanovili smo da je boljunška mikrotoponimija motivirana po imenu, prezimenu ili nadimku vlasnika njive, pašnjaka itd., tvorbenim sufiksima *-ija, -ovica, -ka, -evo, -o, -je*, a isto tako ravnomjerno su raspoređeni i mikrotoponimi koji su motivirani geografskim apelativom (npr. *vala, dol, dolina*), imenima stabala, biljaka ili njihovih plodova (*klen, ureh, semen*), materijalnom kulturom (*malin, jara, mandrija, uljanišće*) a uz njih se pojavljuju najčešće tvorbeni sufiksi *-išće, -ija, -ovica, -ka*.

U ojkonomijskom dijelu primijetili smo da je većina zaselaka motivirana imenom, nadimkom ili prezimenom ljudi ili glavara obitelji koji su naselili pojedino mjesto, i takvi antroponimijski toponimi imaju množinski oblik *-i*, ili pak tvorbeni sufiks *-ija*. U obrađenoj ojkonomiji nije rijetkost ni etnonimijska osnova (npr. *Vlasi, Senjani*). Veća sela motivirana su geografskim apelativima (*brdo*), vodom (*Boljun*), apelativima za naselja (*gradinje, katun, vas*). Pojedini ojkonomi motivirani su kamenjem (*brus*), imenima životinja, ptica, kukaca (*kos, slavić, vrana, kobila, peteh, gamber*), a drugi i imenicom iz duhovne oblasti (*opatija* "samostan"), ili ljudskim djelatnostima (*muzari*).

Etimologijskom obradbom mikrotoponima i ojkonomi utvrđeno je da je svega 14,8% toponima Boljunštine romanskoga podrijetla i to: četiri iz starijeg latinskog sloja (*Plovanjica, Boljün, Māvri, Opañja*), sedam iz (istro) mletačkog sloja (*Benčija, Buñadi, Mñndrija, Štrpiš, Vičinka, Gamberija, Pāz*), i jedan iz rumunjskog (*Katün*), dok je 85,2 % toponima slavenskoga podrijetla.

POPIS TOPONIMA PREMA RUKOPISNOM RIJEČNIKU BOLJUNSKIH GOVORA IVANA FRANCETIĆA

1. Mikrotoponimi:

Arčić
Benčija
Bitonjina
Buladi
Čukovica
Dolinka
Hädrovica
Jarišće
Jurješovica

Jurñka
Klënòvica
Kocijānovica
Kružilka
Malinišće
Mñndrija
Matešija
Petranjevo
Pečkīšće
Plovanjica

Podrebrica
Rāstòcina
Semenija
Sironjica
Šćīdini
Štrpiš
Truošovica
Uljanīšće
Uriješ
Vālišće

Veljāk
Vicñka
Zvanīšće

2. Ojkonimi:

Boljün
Brūs
Boljünšćina
Čukovija
Dolēnja Vās

Fabīci	Križmanija	Muzàri	Senjabija
Fājmani	Kūontuši	Opatija	Slavići
Filicini	Kurèlovići	Pāz	Šèrebi
Gamberija	Kurevčija	Paškvalići	Šerebija
Katùn	Lovljāni	Perčevija	Šestāni
Kirčija	Mandīci	Perīci	Šupljīni
Kobiljak	Mīrtići	Petešija	Troštija
Kočevija	Mīvri	Rakanāti	Tuonšići
Komarija	Mavrići	Rānobrdo	Vlašija
Kosovija	Mavrovija	Rògovići	Vrīnja
Krbavčija	Mihīljci	Sandālji	

THE BOLJUN DIALECT TOPONYMY IN THE MANUSCRIPT DICTIONARY OF BOLJUN IDIOMS

Sandra TAMARO

University of Rijeka, Faculty of Philosophy of Pula, HR-52100 Pula, M. Ronjgova 1

E-mail: stamaro@ffpu.hr

SUMMARY

The paper presents an analysis of thirty-two items of regional toponomastic nomenclature (names of pastures, woods, meadows, fields and valleys) and fifty toponyms related to the names of villages of the Boljun territory and the nearby areas of northern Istria. The toponymic material and the writing with accentuation are based on a manuscript – the Dictionary of Boljun Idioms by Ivan Francetić, written in the 1950s.

After having examined local toponyms of the Boljun territory we have reached the conclusion that these originated in the names, nicknames or surnames of their respective owners and were formed by means of the following suffixes: -ija, -ovica, -ka, -evo and -ø. An equal distribution present the microtoponyms originating in geographical names (e.g. vala "valley," dol "valley," dolina "valley," rebro "hill crest"), tree names (klen "maple," ureh "nut tree"), seed names (semen "seed, seeds") and nouns denoting material culture (malin "mill," jara "stalls"), which were all derived from their original bases by means of the following suffixes: -išće, -ija, -ovica and -ka.

The material related to names of villages and hamlets showed that these were inspired by names, nicknames or surnames of family founders and the people who inhabited a determinate area. The plural forms of such place names of anthroponymic origin end in -i or suffixes - ići and - ija. The toponyms of this group also indicate ethnicities – the peoples that came to inhabit determinate villages (e.g. Vlasi, Senjani); their formative suffixes are the same as those mentioned above. The names of most important villages are inspired by geographic names (such as brdo "mountain, hill"), water (for instance balneolum "baths, bathing establishment") and common nouns referring to settlements (e.g., katun "village, summer dwelling place of shepherds in the mountains", gradina "remains of ancient fortified villages erected on hilltops", vas "village").

A few toponyms indicating names of villages originate from names of stones (e.g., brus "whetstone: a hard stone in siliceous limestone used for honing tools"), birds (kos "blackbird", slavić "nightingale", vrana "crow", peteh "rooster") and other animals (kobila "mare", gamber "crayfish"), as well as nouns denoting profession or various human activities (muzar "milker").

Key words: toponymy, Boljun, Dictionary of Boljun idioms

IZVORI I LITERATURA

- Alberi, D. (1997):** Istria: storia, arte, cultura. Trieste, Lindt.
- Anić, V. (1998):** Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb, Novi liber.
- Atanasov, P. (2002):** Meglenoromāna astāzi. Bukurešt.
- Babić, S. (2002):** Tvorba riječi u hrvatskome književnom jeziku. Zagreb, HAZU.
- Bertoša, S. (2001):** Novi prilozi za poznavanje prošlosti Boljuna i Vranje od XVII. do XIX. Stoljeća. Zbornik općine Lupoglav 2001. Lupoglav, 131–147.
- Boerio, G. (1998):** Dizionario del dialetto veneziano. Firenze, Giunti.

- Božić, V. (1991):** Nazivi brda i drugih uzvisina u Istri. Jurina i Franina, 47. Pula, Libar od grozda, 48–50.
- Bratulić, J., Šimunović, P. (1985–86):** Prezimena i naselja u Istri. I–III. Pula, Istarska naklada etc.
- Brozović, D., Ivić, P. (1990):** Jezik, srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski, Čakavsko narječje. Enciklopedija Jugoslavije, vol. 6. Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", 78–83.
- Brozović Rončević, D. (1993):** Bibliografija radova Petra Šimunovića. RZhj, 19. Zagreb, 19–49.
- Brozović Rončević, D. (1995):** Iz istarske hidronimije. Folia onomastica Croatica, 4. Zagreb, 19–30.
- Brozović Rončević, D. (1998):** Romansko-hrvatski dodiri u toponimiji Istre i kvarnerskih otoka. Folia onomastica Croatica, 7. Zagreb, 1–21.
- Brozović Rončević, D. (1999):** Nazivi za blatišta i njihovi toponimijski odrazi u hrvatskome jeziku. Folia onomastica Croatica, 8. Zagreb, 1–44.
- Brozović Rončević, D. (2001):** Hrvatske prilagodbe rimskih toponima, II. U: Hrvatski slavistički kongres. Zbornik radova II, 521–527.
- Caragiu Marioțeanu, M. (1997):** Dicționar Aromân (A–D). Bukurešt.
- Cioranescu, A. (1966):** Diccionario Etimologico Rumano. Tenerife.
- DDAr (1963):** Dicționarul Dialectului Aromân. Bukurešt.
- DEX (1998):** Dicționarul Explicativ al Limbii Române. Bukurešt.
- Deanović, M., Jernej, J. (1997):** Talijansko-hrvatski rječnik. Zagreb, Školska knjiga.
- De Franceschi, C. (1964):** Storia documentata della contea di Pisino. Venezia, Editrice Società istriana di archeologia e storia patria.
- Divković, M. (1997):** Latinsko-hrvatski rječnik. Zagreb, Naprijed.
- Doria, M. (1980):** Etimi e toponimi triestini e istriani: Bogliuno (e Bagnoli della Rosandra). Pagine istriane, 8–9, 41–48.
- Filipi, G. (2002a):** Istrorumunjski lingvistički atlas. Pula, Znanstvena udruga Mediteran.
- Filipi, G. (2002b):** Romanistički pogled na novo izdanje Ribarićeve studije o istarskim govorima. U: Ribarić, J.: O istarskim dijalektima. Pazin, Josip Turčinović, 251–261.
- FRA – Francetić, I.: Rječnik boljunskih govora (rukopis).**
- Gilić, S. (1990):** Rječnik istarskih ekonima. Rijeka, izdanja naučne biblioteke Rijeka.
- Gilić, S. (2000):** Krajska toponimija. Riječki filološki dani, 3. Zbornik radova. Rijeka, 131–148.
- Istarska enciklopedija (2005):** Istarska enciklopedija. Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža.
- Ivetac, J. (1977):** O porijeklu nekih geografskih naziva u općini Buzet. Buzetski zbornik, 2. Buzet, 133–140.
- Ivetac, J. (1982):** Istarski toponimi. Pula, Istarska naklada.
- Jurančić, J. (1989):** Slovensko-hrvatski ili srpski rječnik. Ljubljana – Zagreb, Državna založba Slovenije – IRO školska knjiga.
- Kovačec, A. (1995):** Neki apelativi i vlastita imena istrorumunjskog podrijetla u središnjoj Istri. Folia onomastica Croatica, 4. Zagreb, 75–87.
- Meyer-Lübke, W. (1992):** Romanisches etymologisches Wörterbuch. Heidelberg, Carl Winter Universitätsverlag.
- Moguš, M. (1977):** Čakavsko narječje, Fonologija. Zagreb, Školska knjiga.
- Opća enciklopedija (1982):** Opća enciklopedija, vol. 8. Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod.
- Rosamani, E. (1958):** Vocabolario giuliano. Bologna, Cappelli Editore.
- Skok, P. (1971–74):** Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, I–IV. Zagreb, JAZU.
- Skračić, V. (1996):** Toponimija vanjskog i srednjeg niza zadarskih otoka. Split, Književni krug bzd.
- SSKJ (1975):** Slovar slovenskega knjižnega jezika II, i–Na. Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik, Izdala Slovenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Šimunović, P. (1976a):** Toponimija Istarskog razvoda. Onomastica jugoslavica, 6. Zagreb, 3–34.
- Šimunović, P. (1976b):** Iz toponimije Istarskog razvoda. Istra, 3–4. 48–55.
- Šimunović, P. (1979):** Tipološko-strukturalni ogled istarske ojkonomije. Rasprave zavoda za jezik IFF, IV–V. Zagreb, 219–249.
- Šimunović, P., Bratulić, J. (1985–1986):** Prezimena i naselja u Istri, I–III. Pula, Istarska naklada etc.
- Šimunović, P. (1986):** Istočnojadranska toponimija. Split, Logos.
- Šimunović, P. (1991):** Istra u ogledalu svojih zemljopisnih imena. Dometi, 6/7. Rijeka, 365–380.
- Šimunović, P. (1992):** Buzetska toponimija. Buzetski zbornik, 17. Buzet, 43–64.
- Štrk-Snoj, M. (1982):** Povijesni razvoj Boljuna. Lupoglavština i Boljunština. Pula, Istarska naklada.
- Štrk-Snoj, M. (2001):** Boljunska baština. Zbornik općine Lupoglav 2001. Lupoglav, 101–129.
- Tekavčić, P. (1976):** O kriterijima stratifikacije i regionalne diferencijacije jugoslavenskog romanstva u svjetlu toponomastike. Onomastica jugoslavica, 6. Zagreb, 35–55.
- Vinja, V. (1986):** Jadranska fauna II, etimologija i struktura naziva. Split, Logos.
- Zingarelli, N. (2003):** Lo Zingarelli 2004, Vocabolario della lingua italiana. Bologna, Zanichelli.